

insecten te voorkomen. Voor het opbergen, controleer ik even de klauwtjes: zit er een hechtschijfje tussen? Neen? Dan is het diertje toch wel een *Ps. hirsuta*, en de waarneming heel gewoon.

Thuis gekomen onderzocht ik zo spoedig mogelijk mijn gevangen insecten, waarbij bleek dat er toch pulvilla aanwezig waren, de hechtschijfjes hadden zich bij het eerste onderzoek in zeer moeilijk zichtbare stand bevonden. Ook de kenmerken, waarbij een loupe moet worden gebruikt, wezen uit, dat ik een *Ps. Luffii* had zien werken.

Nu was ik achteraf weer boos op mezelf, omdat ik de rups niet had opgegraven. Maar ik had dan toch de foto's. En al bleken deze bij vergroting eigenlijk niet voldoende scherp, ik zend ze toch naar de redactie, omdat we nu eenmaal niet elke dag in de gelegenheid zijn de zeldzame Normandische rupsendoder te kijken en er in dit geval zeker een jaar voorbijgaat voor ik een nieuwe proef kan wagen. En daarbij te weten, dat we sedert 1925 geen nieuws over het nestelen van *Ps. Luffii* vernamen!

Biezeling.

B. J. J. R. WALRECHT.

BOEKBESPREKING.

Prof. Dr. TH. WEEVERS e.a., *Het Leven der Planten* (Utrecht, Uitgeversmij. De Haan, groot 8vo, 458 p.p. plus register, rijk geïllustreerd met tekeningen, foto's en gekleurde platen. Prijs geb. f 6.90.)

Dit prachtige boek is een mijlpaal. De geleerde auteurs hebben zich beijverd, het beschaafd publiek op de hoogte te brengen aangaande den huidige stand van de botanische wetenschap en de perspectieven die zich thans voor haar openen. „Elk van de medewerkers heeft er naar gestreefd de behandeling zoo te doen zijn, dat zij èn populair is, in dien zin, dat zij bestemd is voor lezers, die middelbaar onderwijs genoten hebben èn tevens streng wetenschappelijk”.

Zij zijn er mijns inziens heel goed in geslaagd. Oud-leerlingen van HBS. B. en Gym. B zullen er geen moeite mee hebben, maar ook die van HBS. A, Gym. A en Middelbare Meisjes-scholen kunnen er mee terecht en onderwijzers ook. Al die lui toch hebben eenige jaren kennis kunnen maken met uitmuntende leerboeken voor Plantkunde, zooals die van Mellink, Geerts, Reinders en daar sluit dit boek prachtig bij aan. En wie met zijn voorbereidend hooger of met zijn middelbaar- of kweekschool-onderwijs nu niet zoo heel erg gelukkig is geweest, kan met dit boek toch nog wel opschieten en op aangename en degelijke wijze kennismaken met de levensverschijnselen bij de planten, de basis van alle leven.

Er zijn twaalf hoofdstukken: I. Het Plantenrijk als geheel, systematische indeeling en generatiewisseling door Prof. Dr. A. A. Pulle; II. Cellen, weefsels en organen door Dr. R. v. d. Wijk; III. Stofwisseling door Prof. Dr. Th. Weevers; IV. Groei en Bewegingen door Prof. Dr. V. J. Koningsberger; V. Ontwikkeling, vermenigvuldiging, voortplanting, erfelijkheid door Prof. Dr. M. J. Sirks; VI. Planten en Dieren, bestuiving, galvorming en plantenverspreiding door Prof. Dr. W. M. Docters van Leeuwen; VII. Woestijn- en waterplanten door Prof. Dr. G. L. Funke; VIII. Plantengeografie door Prof. Dr. H. J. Lam; IX. Plantengemeenschappen door Dr. A. Scheygrond; X. Phytoplankton, marien, brakwater, zoetwater, potamoplankton door Dr. H. C. Redeke; XI. Oeconomische beteekenis van de plant door Prof. Dr. J. Kuiper en XII. De zieke plant door Prof. Joha. Dr. Westerdijk.

Ge ziet: een tafeltje welbereid en ik heb er dan ook danig van gesmuld. Hoogstwaarschijnlijk hebben de auteurs gewerkt onder de leuze: „geen mooischrijverij, we hebben onze ruimte nodig”. Echter zijn de onderwerpen zoo boeiend en de auteurs zoo ingeleefd in hun vak, dat de stijl op menige plaats indrukwekkend en bekoorlijk uitvalt. Voor deze bespreking heb ik natuurlijk bladzijde voor bladzijde doorgewerkt en dat was een groot genoegen. Deze perzik smaakt naar meer. Heel graag had ik ook een hoofdstuk over phaenologie gehad en in hoofd-

stukken VI en XII wat meer teratologie. Ook wat meer aandacht voor ziekten van de wilde flora. Op pag. 173 krijgt de wortelstok van Salomonszegel een beurt voor zijn diageotropie. Hier had ik graag het tropisme vermeld gezien, dat de Salomonszegel in staat stelt, een bepaalde diepte onder de oppervlakte op te zoeken en in aansluiting hiermee dergelijke verschijnselen bij andere knollen, bollen en wortelstokken en ook openbaringen van wortelgroei. Op pag. 38 staat: Men zou dus de meeldraad kunnen beschouwen als een microspore-blad, waarvan het bladachtige deel geheel verdwenen is en alleen het sporangium, gedragen op een kort steeltje, is overgebleven. Dit klopt niet met pag. 207, waar we de meeldraad aantreffen als een bladachtig orgaan, drager van twee sporangiën. Dit is de gewone opvatting, die we zoo mooi bevestigd zien bij *Nymphaea* en nog mooier misschien bij teratologische afwijkingen bij *Orobanche*. Hier en daar kan nog wel een vraagteekentje worden gezet. Zijn de bloemen van Lievevrouwenbedstroo geurig? Wordt *Scrophularia nodosa* haast uitsluitend door wespen bezocht? Mogen we de heksenkring van een paddestoel wel een Areaal noemen? „Chloroplasten vormen zich alleen in cellen die aan het licht zijn blootgesteld”. Maar dan het kiempje van *Evonymus*? „De zijknoppen van de boomen worden gevormd in den nazomer”. Welke nazomer? Komt de Windepijlstaart in Nederland zoo algemeen voor? Is het zoo erg moeilijk honigvogeltjes in de tropen aan 't werk te zien?

De illustratie van het boek is gelukkig niet overdadig en doorgaans doeltreffend. Onder de gekleurde platen is er één heel merkwaardig: een nagelaten tekening van Prof. M. W. Beyerinck. Minder tevreden ben ik over de plaat van de Gentianen: zoo bleek en onaanzienlijk. Daar zou Jan Voerman wat anders van gemaakt hebben. Maar alles met alles: een voornaam en prettig boek.

JAC. P. THIJSE.

Handboek voor de Populierenteelt, uitgegeven door en onder redactie van de Nederlandsche Heidemaatschappij en bewerkt door Dr. G. HOUTZAGERS, E. TEERINK, M. DE KONING, Dr. HENRIETTE C. KONING, Dr. Ir. H. VAN VLOTEN, Prof. Dr. JOHA. WESTERDIJK, Dr. Ir. BROESE VAN GROENOU, Prof. A. TE WECHEL. (Veenman en Zonen, Wageningen, groot 8vo., 234 pp., rijk geïllustreerd).

Ik heb het al eens meer gezegd: als uitgeefster is de Heidemaatschappij onovertroffen. Dit populierenboek is daar weer een goed voorbeeld van: mooi papier, mooie druk, prachtige uitvoerige meerendeels oorspronkelijk illustratie en een uitmuntende tekst van eminent ter zake kundigen. De populierenaanplant is onze meest sympathieke vorm van houtteelt. Onze wegen en waterkanten worden er heerlijk door gesierd. Het boek zelf gewaagt van het zeer bijzonder landschapsschoon dat de populieren verschaffen aan de omgeving van Roermond en had daarbij nog kunnen vermelden de prachtige populierbosschen van Best en Boxtel en Sint Oedenroode met hun prachtige ondergroei en rijke grondflora. En nog menig andere plaats zouden wij hierbij kunnen noemen.

Bovendien een boom met goede en veilige opbrengsten: klompen en lucifers, finer en triplex en wat niet al. Populieren leveren zoo een welkome afwisseling in de vele moeilijkheden voor een goed gebruik van den Nederlandschen bodem: geen zorgen, geen steun.

Zoo mocht dan ook wel een fraai boek gewijd worden aan deze cultuur. Dr. Houtzagers vertelt nog eens duidelijk welke soorten, kruisingen en rassen hier voorkomen en wat hun waarde is, waarschuwt tegen den kankerboom, den beruchten Heeswijkschen witten. De cultuur van den populier wordt behandeld door den heer E. Teerink en we leeren hier alles van zaad-boomen, van stekken en poten, van grondsoort, plantafstand, van snoeien en kappen enz., alles even belangwekkend.

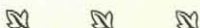
Het derde deel behandelt de beschadigingen en ziekten. Hieraan werkten M. de Koning, Dr. Henriette C. Koning, Dr. Ir. H. van Vloten en Prof. Dr. Johanna Westerdijk. De som van al deze bespiegelingen is nog al bemoedigend; je krijgt den indruk, dat de populierenteelt geen groote teleurstellingen behoeft te geven, vooral wanneer je den Heeswijkschen Witten weet te mijden.

Dr. Broese van Groenou vertelt heel veel goeds van de mechanische eigenschappen van het populierenhout en Prof. Te Wechel vertelt hoe deze eigenschappen den peppel bruikbaar maken voor alles en nog wat.

Ten slotte nog een nuttig waarschuwend woord van Dr. Houtzagers, om toch vooral er op te letten, dat de kweker je niet opscheept met een minderwaardig ras.

Nog een bijzonder woord van lof voor de pentteekeningen in het hoofdstuk „Kankers”.

JAC. P. THIJSSE.

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

De winter van 1939—1940. Het staat nu al vast, dat deze winter de strengste en langdurigste is geweest sinds meer dan een eeuw. Die van 1890—1891 is geslagen met vele vorstdagen, minimumtemperaturen etc. Daarbij komt nog, dat 1938—1939 een wel korteren maar toch flink strengen winter vertoonde, die ook zijn invloed deed gevoelen op de flora en fauna. We hebben daar te weinig van verteld.

Laat ons nu niet in dezelfde fout vervallen en onze verzameling van feiten eens vertoonen. Wat de fauna betreft hebben wij in de eerste plaats te letten op de gewervelde dieren, op de winterslapers en de half-om-half winterslapers (egel en eekhoorn), de vreterij van konijn, haas, ratten, muizen, herten. En het lot van den otter, die naast den fellen winter ook den fellen mensch te verduren had.

En dan de vogels! De ijzel was gelukkig niet van langen duur, maar de ijs- en sneeuwbedekking wel zeer ongewoon erg. Open water haast nergens dan aan zee en in het getijdegebied van de stroomen. Gelukkig viel de winter zoo vroeg in, dat veel vogels nog trekdrift genoeg hadden en zich bijtijds uit de voeten maakten. Welke? Andere bleven, om hier te verhongeren. Welke? Het lot der ganzen trok een oogenblik de algemeene aandacht. Werden alle besvruchten opgegeten? Waagden dieren zich aan ongewoon voedsel? Hebben menschen de wintervogelvoeding uitgebreid en verbeterd? Is er op eenigszins groote schaal iets gedaan voor de watervogels? Welke soorten leden groote sterfte? Hoe ging het met nachtverblijven? En met zang? Welke invloed had de winter op den vischstand?

En de overwinterende insecten, zoowel volwassene als poppen en larven? De eieren on-aantastbaar?

Wat de flora betreft, 1938—1939 had al voldoende aangetoond, dat de echt-inheemsche planten dien winter opperbest konden doorstaan; zelfs de meeste kiemplanten van den herfst en de vaste planten, die reeds in November hun nieuw lot boven den grond hadden gebracht, o.a. mijn vriend de Aaronskelk. Hoe zal dat nu uitpakken? De twijfelachtig inheemschen, zooals de Gaspeldoorn of zij die hier dicht bij hun Noordgrens staan, zooals de bezembrem, vroren toen sterk in of zelfs heelemaal dood. Mijn gaspeldoorns herstelden zich met nieuw lot en ik ben nu wel benieuwd naar wat daarmee gebeurd is.

De sierplanten doorstaan nu een flinke proef op winterhardheid. Laat ons daarvan ook iets vertellen en daarbij goed letten op standplaats en individualiteit.

Ik wil er nog even aan herinneren, dat de winter van 1938—1939 werd gevolgd door een rijke ontwikkeling van blad en bloem bij de boomen en heesters. Natuurlijk kunnen daar ook andere oorzaken bij in het spel geweest zijn. Laat ons dus ook daar op letten in de nu komende maanden.

JAC. P. THIJSSE.

Veranderen of niet? De laatste alinea van wat de Heer J. HEIMANS schreef op p. 288 van deze jaargang heeft mij wel zeer getroffen: „Wat de Nederlandsche namen betreft, houden wij ons streng aan de naamlijst door de Commissie voor Nederlandsche Plantennamen opgesteld in 1906 e.v. De daardoor te verkrijgen eenheid en onveranderlijke vastheid is ons meer waard dan toepasselijkheid. Ieder die tegenwoordig de moeilijkheden ondervindt, veroorzaakt door het voortdurend veranderen van Latijnsche namen, zal dit met ons eens zijn”.

Naar ik hoop, wil de redactie ook een plaatsje inruimen voor de opvatting van iemand, die een andere mening heeft. Natuurlijk ben ik het er mee eens, dat getracht moet worden naar eenheid en vastheid van namen en wil voor de Nederlandse namen ook de lijst der Commissie als grondslag nemen. Het is echter m.i. een grote fout, deze lijst als onveranderlijk en onverbeterlijk te aanvaarden, want al spoedig bleek, dat er minder geschikte en zelfs foutieve namen bij waren. Ik herinner b.v. aan Papegaaienkruid voor *Amaranthus retroflexus*, welke onbegrijpelijke naam verstaanbaar wordt als men ziet, dat in de oude werken *Am. tricolor* zo werd genoemd. LEONARD A. SPRINGER heeft, naar ik meen, ook ergens kritiek op deze lijst geïntendeerd, terwijl men in de lijst van de